

23. Resuscitační péče na ARO a JIP

Komunikace lékaře s rodinným příslušníkem pacienta
 Komplikace při plicním onemocnění (Dialog 1)
 Masivní krvácení do mozku – kritický stav (Dialog 2)
 Resuscitační oddělení a jednotky oborové intenzivní péče (Text 1)
 Urgentní příjem (Text 2)
 Lůžková část ARO – plánované příjmy (Text 3)
 Hromadná neštěstí (Text 4)
 Paliativní péče (Text 5)
[Srdeční infarkt \(Poslech\)](#)
 Test
 Gramatika: Deskriptivní (složené) pasivum

Komunikace lékaře s rodinným příslušníkem pacienta

Lékař

- Audio 23_01_01 Váš otec je ve vážném stavu.
 Audio 23_01_02 Bohužel, vaše matka se nachází v kritickém stavu. Prognóza jejího stavu není příznivá. Prognóza je nepříznivá.
 Audio 23_01_03 Vaše dcera se nachází v kritickém stavu, ale prognóza je příznivá.
 Audio 23_01_04 Přijali jsme ho na naše oddělení, protože se mu zhoršilo jeho onemocnění a musí být napojen na dýchací přístroj.
 Audio 23_01_05 Došlo k otoku mozku a těžké poruše vědomí.
 Audio 23_01_06 Váš manžel utrpěl rozsáhlý srdeční infarkt.
 Audio 23_01_07 Vašeho syna připravujeme na koronarografii.
 Audio 23_01_08 Dostává antibiotickou léčbu.
 Audio 23_01_09 Je napojená na plicní ventilaci.
 Audio 23_01_10 Vaše manželka dostává léky na tlumení vědomí.
 Audio 23_01_11 Váš otec nereaguje ani na ty nejsilnější podněty.
 Audio 23_01_12 Nález byl vyhodnocen jako neoperabilní. Doporučujeme konzervativní postup.
 Audio 23_01_13 Neurologický stav budeme hodnotit každý den.
 Audio 23_01_14 Je nutné připravit se na nejhorší.
 Audio 23_01_15 *Rodinný příslušník*
 Audio 23_01_16 Chtěl bych se zeptat na zdravotní stav svého otce.
 Audio 23_01_17 Je to vážné?
 Audio 23_01_18 Jak dlouho bude na dýchacím přístroji?
 Audio 23_01_19 Bolí ho něco? Bolí ji něco?
 Audio 23_01_20 Má teploty?
 Audio 23_01_21 Můžu s ním mluvit? Uslyší mě, když s ním budu mluvit?
 Audio 23_01_22 Co to znamená, že je v kritickém stavu?
 Audio 23_01_23 Bude mít poškozený mozek?
 Audio 23_01_24 Co je to koronarografie?

Spojte sloupce.

nepříznivá	přístroj	nepříznivá prognóza
dýchací	přístup	dýchací přístroj
plicní	nález	plicní ventilace
neoperabilní	prognóza	neoperabilní nález
konzervativní	ventilace	konzervativní přístup

Dokončete věty. Použijte vždy jenom jedno slovo.

- Váš manžel je ve vážném _____ stavu.
 Prognóza jeho stavu není _____ příznivá.
 Jeho onemocnění se _____ zhoršilo.
 Došlo k těžké poruše _____ vědomí.

Došlo k otoku _____ mozku.
 Dostává léky na tlumení _____ vědomí.
 Dostává antibiotickou _____ léčbu.
 Ani na silné podněty _____ nereaguje.

Dokončete otázky. Použijte jedno slovo nebo více slov.

Je to _____ vážné?
 Jak dlouho bude na _____ dýchacím přístroji?
 Uslyší mě, když s ním _____ budu mluvit?
 Můžete mi vysvětlit, co to _____ znamená?

Doplňte vhodný předmět ke slovesu. Použijte jedno nebo dvě slova ve správném tvaru.

nacházet se v _____ kritickém stavu
 přijmout na _____ oddělení
 napojit na _____ dýchací přístroj / umělou ventilaci
 utrpět _____ srdeční infarkt
 dostávat _____ antibiotickou léčbu
 odpojit od _____ dýchacího přístroje / umělé ventilace
 odsávat _____ hlenu
 reagovat na _____ podněty
 doporučit _____ konzervativní postup
 vyhodnotit _____ nález
 hodnotit _____ neurologický stav

Audio 23_02 Dialog 1

Na oddělení ARO a JIP

Lékařka, paní Skřivanová (dcera hospitalizovaného pacienta)

Paní Skřivanová: Dobrý den.

Lékařka: Dobrý den. Já jsem doktorka Váňová. Co pro vás můžu udělat?

Paní Skřivanová: Paní doktorko, u vás je hospitalizovaný pan Horník. Já jsem jeho dcera. Ráda bych se zeptala na jeho zdravotní stav.

Lékařka: Ano, váš tatínek je u nás. Je ve vážném stavu. Přijali jsme ho na naše oddělení, protože se mu zhoršilo plicní onemocnění a dostal zápal plic.

Paní Skřivanová: Aha, a můžete mi říct ještě něco víc? Jak moc vážné to je?

Lékařka: Dostává léky na tlumení vědomí a museli jsme ho napojit na dýchací přístroj, abychom mu mohli odsávat hlen z plic.

Paní Skřivanová: Jak dlouho bude na dýchacím přístroji?

Lékařka: Dokud se mu bude tvořit hodně hnisavého hlenu, budeme mu ho odsávat a bude muset být napojený. Takže to závisí na potlačení zánětu. Proto mu také dáváme antibiotika.

Paní Skřivanová: A uslyší mě, když na něj budu mluvit?

Lékařka: Váš tatínek v klidu pospává, ale když na něj promluvíte, bude reagovat. Nemůže mluvit, protože má do průdušnice zavedenou dýchací trubici.

Paní Skřivanová: Jak dlouho tady bude?

Lékařka: Jakmile dojde k potlačení zánětu a nebude se tvořit tolik hlenu, snížíme mu tlumicí léky a převedeme ventilační režim z umělé plicní ventilace na podpůrnou. Budeme se ho pak snažit odpojit od dýchacího přístroje.

Paní Skřivanová: Děkuju, paní doktorko.

1. Přečtěte si rozhovor a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Pan Horník je pacient přijatý na oddělení s pneumonií. (P)

Pacient musí být napojený na dýchací přístroj, dokud bude nutné odsávání z plic. (P)

Pacient je při plném vědomí. (N)

Dcera pacienta s ním může navázat kontakt. (P)

Prognóza stavu pacienta je příznivá. (P)

2. Přečtěte si rozhovor. Doplňte do věty slovesa ve správném tvaru.

dávat, tvořit, dostat, odpojit, napojit, odsávat, převést, snížit

Pacient _____ dostal zápal plic.

Lékaři pacienta _____ napojili na dýchací přístroj, aby mu mohli _____ odsávat hlen, který se mu _____ tvoří v plicích.

Lékaři pacientovi _____ dávají stále antibiotika.

Po potlačení zánětu budou pacientovi _____ sníženy dávky tlumících léků a bude _____ převeden na podpůrnou plicní ventilaci. Po zlepšení a stabilizaci stavu bude moct být _____ odpojen od dýchacího přístroje.

Audio 23_03 Dialog 2

Na anesteziologicko-resuscitačním oddělení: lékařka, pan Janík (manžel hospitalizované pacientky)

Lékařka: Pane Janíku, vaše manželka se nachází v kritickém stavu.

Pan Janík: Co to znamená? Můžete mi říct něco víc, paní doktorko?

Lékařka: Následkem masivního krvácení do mozku došlo k otoku mozku a těžké poruše vědomí. V tuto chvíli paní Janíková nereaguje ani na nejsilnější podněty. Je napojená na umělou plicní ventilaci a pro oběhovou stabilitu dostává vysoké dávky katecholaminu.

Pan Janík: A co to je? Nějaké léky?

Lékařka: Ano, to jsou léky, které pomáhají srdci udržet dostatečně vysoký tlak krevní tlak nutný k prokrvení důležitých orgánů, jako jsou játra, ledviny, trávicí trakt.

Pan Janík: A znamená to, že bude mít poškozený mozek?

Lékařka: Bohužel, je to téměř jisté. Snímky jsme odeslali do Brna na neurologickou kliniku, kde nález vyhodnotili jako neoperabilní a doporučili konzervativní postup.

Pan Janík: Jak tedy bude přesně postupovat léčení manželky?

Lékařka: Konzervativní postup spočívá v podávání léků potlačujících otok mozku.

Pan Janík: A nebolí ji něco?

Lékařka: Nemusíte mít obavy, nemá žádné bolesti.

Pan Janík: Co bude dál?

Lékařka: Neurologický stav budeme hodnotit každý den, ale je nutné připravit se na nejhorší.

1. Přečtěte si rozhovor a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Pacientka je chvílemi při vědomí. (N)

U pacientky se neobjevují žádné reakce na podněty. (P)

Pacientka je napojená na umělou plicní ventilaci a potřebuje léky pro krevní oběh. (P)

Pacientka bude co nejdříve operována. (N)

Prognóza pacientčina stavu je příznivá. (N)

2. Přečtěte si rozhovor. Vyberte správnou možnost a doplňte do věty.

U pacientky našlo došlo k otoku mozku.

Pacientka je napojená odpojená na umělou plicní ventilaci.

Katecholamin pomáhá udržet dostatečně vysoký krevní tlak.

Nález vyhodnotil znehodnotili vyhodnotili jako neoperabilní.

Lékaři doporučili zaručili konzervativní postup.

Audio 23_04 Text 1

Resuscitační oddělení a jednotky oborové intenzivní péče

Resuscitační péče je neodkladná péče zaměřená na obnovu mozkových funkcí a zvládnutí orgánových komplikací navozených iniciálním inzultem. Je poskytována na specializovaných lůžkových odděleních – resuscitačních odděleních, ev. jednotkách oborové intenzivní péče. Tady leží nemocní, kterým selhaly základní životní funkce, tedy funkce mozku, kardiovaskulárního nebo dýchacího systému, případně další orgány. V péči zdravotníků tu jsou rovněž pacienti s těžkou otravou, rozvratem vnitřního prostředí, po resuscitaci, po poranění mozku, hrudníku, břicha či po mnohočetných poraněních.

ARO dokáže zajistit nejvyšší stupeň poskytované zdravotnické péče. Nemocní zde ležící jsou napojeni na různé přístroje, které jim nahrazují orgány, anebo pomáhají s jejich fungováním. Lůžka jsou vybavena přístroji k dlouhodobé umělé plicní ventilaci, k dispozici jsou hemodialyzační přístroje používané při selhání ledvin. Srdeční nedostatečnost kompenzují intervenční výkony a farmakoterapie. Monitory umožňují nepřetržité sledování EKG křivky, okysličení krve, po zavedení

čidla k danému orgánu invazivní měření tlaků (tepenný, žilní, mozkový, nitrobřišní, ...), mnoha srdečních a plicních funkcí, sledování příjmu a výdeje tekutin. Zcela nezbytnou součástí lůžkové části ARO je rychlá dostupnost konziliárních pracovníků, nutná je blízkost operačních sálů a diagnostických pracovišť, a to zejména možností CT vyšetření, magnetické rezonance, laboratorních vyšetření apod.

1. Vytvořte správná spojení dvou substantiv.

obnova	tlaků	obnova funkcí
funkce	tekutin	funkce mozku
poranění	funkcí	poranění břicha
selhání	krve	selhání ledvin
okysličení	ledvin	okysličení krve
měření	břicha	měření tlaků
výdej	mozku	výdej tekutin

2. Spojte substantiva s vhodnými adjektivy.

iniciální	péče	iniciální inzult
invazivní	výkon	invazivní měření
neodkladná	tlak	neodkladná péče
umělá plicní	inzult	umělá plicní ventilace
nitrobřišní	systém	nitrobřišní tlak
intervenční	měření	intervenční výkon
dýchací	ventilace	dýchací systém

3. Spojení dvou substantiv změňte na spojení substantiva a slovesa ve tvaru opisného pasíva.

Používejte minulý čas.

Zvládnutí komplikací _____ komplikace byly zvládnuty

Obnova funkcí _____ funkce byly obnoveny

Poranění břicha _____ břicho bylo poraněno

Okysličení krve _____ krev byla okysličena

Zavedení čidla _____ čidlo bylo zavedeno

Sledování příjmu tekutin _____ příjem tekutin byl sledován

Kompenzování srdeční nedostatečnosti _____ srdeční nedostatečnost byla kompenzována

Sledování EKG křivky _____ EKG křivka byla sledována

Audio 23_05 Text 2

Urgentní příjem

Významnou součástí lůžkové části ARO je prostor, nazvaný Urgentní příjem, Emergency. Jde o nenahraditelný úsek oddělení, kam nemocné přiváží záchranná služba. Tento úsek by měl být stále volný a připravený k přijetí kriticky nemocného pacienta. Je zde špičková technika, srovnatelná s lůžkovou částí. Po zajištění a stabilizaci stavu je odtud pacient odvážen na další případná vyšetření nebo na operační sály, případně na lůžkovou část ARO.

1. Doplněte vhodné substantivum k adjektivu:

Záchranná _____ služba

Lůžková _____ část

Urgentní _____ příjem

Operační _____ sál

2. Vyberte ze seznamu sloveso a doplňte do věty ve správném tvaru:

Odvážet, stabilizovat, přivážet, zajišťovat, přijmout

Záchranná služba _____ přiváží pacienty na Urgentní příjem.

Pacient je _____ přijat na Urgentní příjem.

Lékaři _____ zajišťují a _____ stabilizují stav pacienta.

Pacient je _____ odvážen na další vyšetření, nebo na operační sál.

Audio 23_06 Text 3

Lůžková část ARO – plánované příjmy

Lůžková část ARO slouží také k přijetí nemocných, kteří podstoupili rozsáhlé operace, např. mozku, hrudníku, břicha apod. a vyžadují další resuscitační péči. V tomto případě jde spíše o plánované příjmy na ARO. Po stabilizaci stavu a odpojení od přístrojů jsou tito nemocní překládáni na jednotky intenzivní péče jiných odborných oddělení. Jsou zde rovněž hospitalizováni nemocní, kteří vyžadují dlouhodobou dechovou podporu a jsou obtížně odpojitelni od dýchacího přístroje. Často je v této problematice potřebná spolupráce ostatních ARO daného kraje.

Pacienti, kteří potřebují dlouhodobou intenzivní péči, se nejčastěji léčí s onemocněním dýchacího systému nebo mozku. Obvykle jde o nemocné po závažných stavech, kdy se tato činnost dostatečně neobnovila. Nemocní potřebují podporu životních funkcí, často dýchací přístroj. Důležitá je také výtečná ošetrovatelsko- pečovatelská péče, rehabilitace a kvalitní výživa. Zajistit tyto požadavky bývá někdy velmi problematické pro nedostatečnou spolupráci nemocných, poruchy vědomí, neschopnost přijímat stravu ústy apod.

Chod lůžkové části ARO je velice náročný na organizaci práce, vzdělání všech pracovníků (lékařů, sester a dalších), na kvalitní přístrojové, materiální a prostorové zajištění. Mimo vlastní personál odborníků ARO zde konziliárně spolupracují odborníci řady dalších lékařských a sesterských profesí: chirurgové, neurochirurgové, kardiologové, traumatologové, mikrobiologové, pracovníci rehabilitace a další. Péče o takto závažně nemocné je tedy týmová, vedoucím tohoto týmu je intenzivista-anesteziolog.

1. Spojte části vět.

Nemocní, kteří	1. vyžadují dechovou podporu,	A. jsou překládáni na JIP jiných oddělení.	1C
	2. podstoupili rozsáhlé operace,	B. se nejčastěji léčí s onemocněním dýchacího systému nebo mozku.	2D
	3. potřebují dlouhodobou péči,	C. nemohou být odpojeni od dýchacího přístroje.	3B
	4. byli stabilizováni a odpojeni od přístrojů,	D. jsou přijati na lůžkovou část ARO.	4A

2. Vyberte sloveso ze seznamu a použijte ve větě ve správném tvaru.

spolupracovat, zajišťovat, podstoupit, přijímat, podporovat

Přístroje _____ podporují životní funkce nemocných.

Nemocný nemůže _____ přijímat potravu ústy.

Pacient _____ spolupracuje/nespolupracuje se zdravotníky.

Dýchací přístroj _____ zajišťuje dýchání pacienta.

Pacient včera _____ podstoupil operaci hrudníku.

Audio 23_07 Text 4

Hromadná neštěstí

ARO i záchranná služba musí být připraveny také na hromadná neštěstí. Zajištění četných – nejméně dvou - poranění jedné osoby, kterým se říká polytraumata, i mnohačetná poranění mnoha osob ((hromadná neštěstí) jsou zvláštním typem péče, která je velice náročná. Ošetření při hromadných neštěstích vyžaduje vysoké počty zdravotníků i zdravotnických prostředků.

Spojte sloupec a vytvořte definice.

1. Polytrauma je	A. mnohačetná poranění více osob.	1B
------------------	-----------------------------------	----

2. Hromadná neštěstí jsou	B. současné poranění nejméně dvou tělesných systémů jedné osoby.	2A
---------------------------	--	----

Audio 23_08 Text 5

Paliativní péče

Mezi lékaři ARO jsou také specialisté na léčbu bolesti a paliativní medicínu. Paliativní péči dostávají nemocní v nevléčitelném stadiu onemocnění, často onkologické, ale i jiné povahy, převážně v zařízení hospicového charakteru. Má-li člověk nevléčitelné onemocnění, kterému nelze veškerými dostupnými prostředky zabránit a nemocného vyléčit, pak jde často již o proces umírání. Úkolem paliativní medicíny je odstranit utrpení, tlumit bolest, odstranit negativní vjemy jako žízeň, dušnost apod. Důležitý je fakt, že metody paliativní medicíny usnadňují proces umírání, nikoli že umírání uspíší.

1. Vytvořte správná spojení.

specialista na	nemoci	specialista na léčbu bolesti
nevléčitelné stádium	utrpení	nevléčitelné stádium nemoci
proces	bolesti	proces umírání
odstranění	léčbu bolesti	odstranění utrpení
tlumení	umírání	tlumení bolesti

2. Doplňte do vět vhodná slova.

Jsou tam specialisté na _____ léčbu bolesti a paliativní medicínu.
 V hospicích jsou nemocní v _____ nevléčitelném stádiu _____ onemocnění.
 Nevléčitelné onemocnění znamená, že nemocného nemůžeme _____ vyléčit.
 Paliativní medicína odstraňuje _____ utrpení a _____ tlumí bolest.
 Paliativní medicína _____ usnadňuje proces umírání, ale _____ neuspíší ho.

Audio 23_09 Poslech

Na anesteziologicko-resuscitačním oddělení

Lékař, paní Bílková (manželka hospitalizovaného pacienta)

Paní Bílková: Pane doktore, můžete mi říct, jak to vypadá s mým manželem?

Lékař: Váš manžel utrpěl rozsáhlý srdeční infarkt, v tuto chvíli mu nahrazujeme srdeční výdej krve léky a připravujeme ho na koronarografii.

Paní Bílková: Co je to přesně koronarografie? Nějaké vyšetření?

Lékař: Ano, to je invazivní zobrazovací metoda vyšetření srdečních tepen. V případě tepenného uzávěru je možné během tohoto vyšetření ten uzávěr odstranit a vyztužit stěnu tepny stentem.

Paní Bílková: A bude manžel zase zdravý?

Lékař: Když bude koronarografie úspěšná, tak se rychle zotaví, ale bude muset dál užívat léky.

Poslouchajte rozhovor a doplňte do věty vždy jen jedno slovo ve správném tvaru.

Paní Bílková chce vědět, jak to _____ vypadá s jejím manželem.

Manžel paní Bílkové utrpěl _____ rozsáhlý srdeční infarkt.

Lékaři mu nahrazují srdeční _____ výdej krve.

Koronarografie je invazivní _____ zobrazovací metoda.

Během koronarografie může být _____ uzávěr odstaněn.

_____ Stěna tepny je vyztužena stentem.

TEST

1 Co říká lékař? Doplňte chybějící slovo podle kontextu.

- _____ **Prognóza** stavu je nepříznivá.
 Váš syn musí být _____ **nápojen** na dýchací přístroj.
 _____ **Došlo** k otoku mozku.
 Pacienta _____ **připravujeme** na koronarografii.
 Doporučujeme _____ **konzervativní** přístup.

2 Vytvořte správná spojení se slovesy.

1. hodnotit	A. hleny	1. E
2. potlačit	B. nález	2. C
3. doporučit	C. zánět	3. D
4. vyhodnotit	D. konzervativní postup	4. B
5. odsávat	E. stav pacienta	5. A

3. Spojte části vět.

1. Uslyší mě,	A. poškozený mozek?	1. B
2. Když na něj promluvíte,	B. když na něj budu mluvit?	2. D
3. Bude mít	C. že je v kritickém stavu?	3. A
4. Je nutné	D. bude reagovat.	4. E
5. Co to znamená,	E. připravit se na nejhorší.	5. C

Gramatika

Deskriptivní pasivum

- Lékař čte zprávu. → *Zpráva **je čtena**.*
*Zpráva **je čtena** lékařem.*
 Fyzioterapeut zahájil léčbu. → *Léčba **byla zahájena**.*
*Léčba **byla zahájena** fyzioterapeutem.*
 Pacient si koupí léky v lékárně. → *Léky **budou koupeny** v lékárně.*
*Léky **budou koupeny** v lékárně pacientem.*
 Více o tvoření deskriptivního (složeného) pasiva [zde: GG 20.11.2.](#)

Cvičení

Tvořte -n/ -t formu slovesa.

- operovat _____ **operován**
 zvát _____ **zván**
 zajistit _____ **zajištěn**
 umýt _____ **umyt**

obsadit _____ obsazen
 prohlédnout _____ prohlédnut
 prohlížet _____ prohlížen
 vyšetřit _____ vyšetřen
 léčit _____ léčen
 zahájit _____ zahájen
 intubovat _____ intubován
 poslat _____ poslán
 vyčistit _____ vyčištěn

Uvedená spojení převedte do složeného pasíva.

Zajistili jsme péči _____ péče byla zajištěna
 Odstraníme utrpení _____ utrpení bude odstraněno
 Stabilizujeme pacienta _____ pacient je stabilizován
 Nemohl přijímat potravu ústy _____ potrava nemohla být přijímána ústy
 Pacienta neodpojíme od přístroje _____ pacient nebude odpojen od přístroje
 Bolest tlumíme léky _____ bolest je tlumena léky

Převedte věty do složeného pasíva.

Lékařka pozvala pacienta do ordinace. _____ Pacient byl pozván do ordinace lékařkou.
 Naši lékaři zahájí experimentální léčbu. _____ Experimentální léčba bude zahájena našimi lékaři.
 Přední specialista léčí mého bratra v krajské nemocnici. _____ Bratr je léčen v krajské nemocnici předním specialistou.
 Přijatí pacienti obsadili všechny pokoje. _____ Všechny pokoje byly obsazeny přijatými pacienty.
 Fyzioterapeut vyšetřuje pacienty. _____ Pacienti jsou vyšetřováni fyzioterapeutem.
 Anesteziolog musí intubovat pacienta. _____ Pacient musí být intubován anesteziologem.
 Ministerstvo zajistí dovoz nového léku. _____ Dovoz nového léku bude zajištěn ministerstvem.
 Stav pacienta kontroluje lékař. _____ Stav pacienta je kontrolován lékařem.